



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 130/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. februára 2013, predbežne prerokoval sťažnosť A. P., H., zastúpeného spoločnosťou J., advokát, spol. s r. o., N., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 295/2012-103 z 26. septembra 2012 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť A. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2013 doručená faxom a podaním doručeným 23. januára 2013 doplnená sťažnosť A. P., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou J., advokát, spol. s r. o., N., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. M., ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 295/2012-103 z 26. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

*„... sťažovateľ... bol ako navrhovateľ účastníkom súdneho konania o zaplatenie 36 160,45 € s príslušenstvom. Konanie sa viedlo pred Okresným súdom (OS) v Žiline pod spis. zn. 27C 145/2010 a začalo na základe mnou podaného návrhu – žaloby.*

*Prvostupňový OS konanie Uznesením zo dňa 07. 03. 2012 zastavil a o náhrade trov konania rozhodol tak, že mňa ako navrhovateľa zaviazal k povinnosti odporcom v rade 1/ a 2/ tieto titulom náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 1.086,37 €...“*

Proti uzneseniu Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 27 C 145/2010 zo 7. marca 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

*Sťažovateľ ďalej uvádza: «S prihliadnutím na rozhodnutie odvolacieho KS a obsah jeho odôvodnenia mám jednoznačne zato, že jeho konaním a porušením zásad uvedených v ust. §§ 1, 3, 6 a z dôvodu nesprávneho výkladu ustanovenia § 114 ods. 1, ods. 2 O. s. p. vo vzťahu k ust. § 146 ods. 1 písm. b), ods. 2 prvá veta O. s. p. došlo k porušeniu môjho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s prihliadnutím ďalej na čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1, tým, že:*

*- súdy konajúce v mojej veci mi uložili povinnosť postupom v rozpore so zásadami vyjadrenými v čl. 12 a čl. 13 a nesprávnym postupom v rozpore s procesnými podmienkami ust. § 114 ods. 1, ods. 2 O. s. p., čím boli porušené ústavné princípy stanoveného spôsobu konania štátnej moci, teda aj súdu tým, že súd konal nad rámec oprávnenia vyjadreného čl. 2 ods. 2) a čl. 13 ods. 1 písm. a);*

- súd pripustil zneužitie svojvôle, keď nekonal v súlade so zásadou vyjadrenou v čl. 2 ods. 2) a čl. 13 ods. 1) písm. a) Ústavy SR v nadväznosti na zásady procesného konania vyjadrené v § 1 a § 3 O. s. p.

Z dôvodu, že dokumenty súdneho konania, rozhodnutia prvostupňového ako aj odvolacieho konania, moje podania, na ktoré sa vyššie v texte odvolávam, sú obsahovo rozsiahle a zachytávajú skutkový a právny stav veci v súdnom konaní, pre úplnosť odôvodnenia tejto mnou podanej sťažnosti uvádzam, že zásadný mnou ako sťažovateľom vytýkaný problém konania pred tak prvostupňovým ako aj odvolacím súdom sa týka správneho pochopenia a právneho výkladu rozhodnutia súdu o náhrade trov konania pri zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku spojeného s podaným návrhom na začatie konania, kedy súdy vec použitím a arbitrárnym, ústavne nesúladným a teda neprípustným spôsobom výkladu ust. § 146 ods. 2 O. s. p. bez zohľadnenia povinnosti konať len postupom v súlade s ust. § 114 ods. 1 ods. 2 O. s. p. porušili moje ústavné právo na spravodlivé súdne konanie.

Nad rámec dôvodov, ktoré som uviedol už v podanom odvolaní proti rozhodnutiu – uzneseniu prvostupňového OS, a ktorými so, myslím si, vyčerpávajúcim spôsobom vyargumentoval nesprávnosť už rozhodnutia prvostupňového OS, ktorým ma zaviazal k povinnosti nahradiť odporcom trovy konania, dodávam, že spôsob výkladu procesných noriem, ktorými zdôvodňuje odvolací KS správnosť svojho postupu, nemôže obstať.

Nie je možné osvojiť si tvrdenie odvolacieho súdu, že na mojej strane tým, že som nezachoval potrebnú „bdelosť“ pri plnení si svojej poplatkovej povinnosti, je daná zodpovednosť na náhradu v konaní účastníkom na strane odporcov vzniknutých trov Ak sa takáto skutočnosť navyše spojí práve s odvolacím súdom prezentovaným konštatovaním, že práve postup prvostupňového súdu (doručovanie návrhu odporcom) bol v súlade s povinnosťou zabezpečiť plynulosť konania a zachovať právo účastníka na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, tak potom je zrejmé, že odvolací KS úplne ignoruje práve pre konanie v prvom stupni zákonom (O. s. p.) určené záväzné procesné postupy konania (§ 114 ods. 1, 2 O. s. p.) a javí sa, že sa jedná o účelovú snahu zbaviť sa v tomto smere zodpovednosti za nesprávny úradný postup.

Zo štruktúry právneho predpisu – Občianskeho súdneho poriadku, jednoznačne vyplýva, že postup súdu v konaní v prvom stupni je vo vzťahu k doručovaniu návrhu spolu

*s prílohami odporcom viazaný až na preukázanie splnenia zásadných podmienok konania, vrátane preukázanie splnenia poplatkovej povinnosti navrhovateľa. Iný výklad je ústavne neprípustný. Práve v tomto štádiu by sa mala predpokladať „bdelosť“ súdu, ktorou by sa predišlo vzniku inak nedôvodných trov na strane účastníkov.*

*Len dodám, že v prípade, ak by mal byť postup prvostupňovým súdom akceptovaný, potom by už nemohlo byť z dôvodu, že prvostupňový OS začal dorúčením návrhu odporcom konať vo veci, konanie zastavené (§ 10 ods. 2 písm. a/ O. s. p).»*

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

*„ 1. Základné právo sťažovateľ a A. P., nar. 28. 02. 1974, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2. čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co 295/2012-103 zo dňa 26. 09. 2012 porušené bolo.*

*2. Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co 295/2012-103 zo dňa 26. 09. 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.*

*3. Krajský súd Žilina je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky na účet jeho právneho zástupcu JUDr. B. M., advokát, spol. s r. o. so sídlom v Novej Bystrici 850 do dvoch mesiacov ad právoplatnosti tohto nálezu.“*

## II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu. Prvým výrokom rozhodol okresný súd o zastavení konania, ktorý odôvodnil tým, že sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok. Druhým výrokom okresný súd zaviazal sťažovateľa zaplatiť odporcom trovy konania v sume 1 086,37 €, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia a písomné podanie na súd vo veci samej – vyjadrenie k návrhu na začatie konania podaného sťažovateľom a 2 x režijný paušál za každý úkon právnej služby. Povinnosť sťažovateľa nahradiť odporcom trovy konania odôvodnil okresný súd prvou vetou § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), podľa ktorej ak niektorý z účastníkov zavinil, že sa konanie muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

*O odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia uviedol: «Uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku môže byť v zmysle ust. § 10 ods. 3 ZoSP (citovaného v napadnutom uznesení) zrušené, pokiaľ poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. Navrhovateľ ako poplatník tvrdil, že si svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok v tejto lehote splnil. Predložil o tom fotokópiu poštového poukazu, z ktorého vyplýva, že dňa 18. 4. 2012 na účet č. 700141008/8180 poukázal 2.169,50 eur, ako adresát bol označený Okresný súd Žilina. Podľa úradného záznamu prvostupňového súdu, súdny poplatok nebol poukázaný na účet tohto súdu. Z obsahu výzvy na úhradu súdneho poplatku, ktorej súčasťou*

*bol príkaz na úhradu, účet, na ktorý mal byť súdny poplatok poukázaný, mal číslo: 7000141008. Uvedenú výzvu prevzal právny zástupca navrhovateľa dňa 28. júla 2010. Navrhovateľ teda mal vedomosť o tom, na aký účet má v prípade, že sa rozhodne uhradiť súdny poplatok príkazom na úhradu na účet súdu, poplatok pripísať. Ako však vyplýva z poštovej poukážky, tento poplatok bol poukázaný na nesprávne číslo účtu (namiesto na číslo 7000... na číslo 700..., t. j. opomenul jednu nulu). Navrhovateľ si teda povinnosť zaplatiť súdny poplatok do uplynutia lehoty na podanie odvolania voči uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nesplnil, okresný súd potom správne konanie zastavil.*

*Odvolateľ namieta správnosť procesného postupu okresného súdu v súvislosti s doručovaním jeho žalobného návrhu na vyjadrenie druhej strane pred uhradením súdneho poplatku. Túto námietku nepovažoval krajský súd za dôvodnú. Zaplatenie súdneho poplatku je jednou z podmienok konania, s ktorej nesplnením zákon spája zastavenie konania. Ide však o odstrániteľný nedostatok podmienky konania. Pokiaľ okresný súd v čase odstraňovania tohto nedostatku urobil ďalšie úkony smerujúce k príprave veci na prejednanie a rozhodnutie, postupoval správne a žiadne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku tým neporušil. Naopak jeho postup bol v súlade s povinnosťou zabezpečiť plynulosť konania a zachovať právo účastníka na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Tým, že navrhovateľ nezachoval potrebnú „bdelosť“ pri plnení si poplatkovej povinnosti, spôsobil zastavenie konania a v zmysle § 146 ods. 1 veta prvá je povinný nahradiť trovy konania odporcom.»*

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nesprávnym výkladom ustanovenia § 146 ods. 2 OSP, a tým, že okresný súd nekonal v súlade s § 114 ods. 1 a 2 OSP. Sťažovateľ nesúhlasí s výrokom, ktorým bol zaviazaný zaplatiť trovy konania, ktoré vznikli odporcom za prevzatie a prípravu zastúpenia a vyjadrenie ku návrhu sťažovateľa. Podľa sťažovateľa postupoval okresný súd nesprávne, keď poslal odporcovi na vyjadrenie jeho návrh na začatie konania predtým, ako sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za návrh. Ak by okresný súd postupoval v súlade s § 114 ods. 1 a 2 OSP, neboli by vznikli odporcom trovy konania.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež nesúhlasí s výrokom o zastavení konania, keď uvádza: *„v prípade, ak by mal byť postup prvostupňovým súdom akceptovaný, potom by už nemohlo byť z dôvodu, že prvostupňový OS začal doručením návrhu odporcom konať vo veci, konanie zastavené (§ 10 ods. 2 písm. a/ O. s. p).“*

Podľa § 114 ods. 1 OSP ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov alebo nerozhodol o zastavení konania podľa tohto zákona alebo podľa osobitného predpisu, pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Podľa § 114 ods. 2 OSP v rámci prípravy pojednávania súd doručí návrh na začatie konania (žalobu) odporcovi (žalovanému) spolu s rovnopisom a prílohami návrhu do vlastných rúk a poučí účastníkov podľa § 120 ods. 4. Vyjadrenie odporcu bezodkladne odošle navrhovateľovi.

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Súd vyzve poplatníka na zaplatenie poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania predtým, ako nariadi pojednávanie tak, aby lehota od zaplatenia poplatku do pojednávania, vydania platobného rozkazu a rozkazu na plnenie alebo rozhodnutia bez nariadenia pojednávania nebola dlhšia ako dva mesiace; túto lehotu môže predseda súdu z dôležitých dôvodov predĺžiť.

Podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak

a) už začal konať vo veci samej,

- b) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine,
- c) došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej,
- d) ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov,
- e) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- f) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z hľadiska argumentácie sťažovateľa postupoval krajský súd nesprávne, keď zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

V súvislosti s touto argumentáciou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na rozhodovacu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

Pokiaľ odvolací súd nesprávne potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku navrhovateľom za podaný návrh, ak na to nebol zákonný dôvod [§ 10 ods. 2 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch], treba to považovať za dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, lebo ňou odňal tomuto účastníkovi konať pred súdom a bránil mu v realizácii procesného práva domáhať sa ochrany práva na súde, ktoré bolo porušené alebo ohrozené. K podobným záverom dospel ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti (I. ÚS 328/09, I. ÚS 200/2010, II. ÚS 283/2010, III. ÚS 300/2011).

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie nepodal. Vzhľadom na uvedené je potrebné skonštatovať, že nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytol a na ktorého použitie bol oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, čo zakladá neprípustnosť jeho sťažnosti. Sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Výrok o povinnosti sťažovateľa nahradiť odporcom trovy konania závisí od výroku o zastavení konania. Inými slovami, ak by konanie nebolo zastavené, sťažovateľ by nemohol byť na náhradu trov konania zviazaný. Vzhľadom na to, že na prerokovanie sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa uznesenia krajského súdu, ktorým bol potvrdený výrok uznesenia okresného súdu o zastavení konania, nemá ústavný súd právomoc, časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta nesprávnosť uznesenia krajského súdu, ktorým bol potvrdený výrok uznesenia okresného súdu o povinnosti nahradiť odporcom trovy konania, sa už ústavný súd nemohol zaoberať.

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2013